

№ R00059 12.02.2024 ж

КУРМАНАЛИЕВА ГУЛЬМАЙРА АУЕНОВНА

Жамбыл облысы, Талас ауданы, Қаратау қаласы

№ 4 "Үміт" мектеп –интернатының

қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі

Бөлім:	3-тарау. «Адам жанының құпиясы»	
Педагогтің аты-жөні	Курманалиева Гульмайра Ауеновна	
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Ғабит Мүсірепов. «Ұлпан» романындағы кейіпкерлер бейнесі	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау;	
Сабақтың мақсаты	Шығарманың идеясы бойынша кейіпкерлер жүйесін анықтайды, кейіпкерлерге мінездеме бере алады.	

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы	<p>Үй жұмысын пысықтау. «Сұрақтар жаңбыры» әдісі бойынша сұрау. 1. Ғабит Мүсіреповтың тарихи ел шежіресінің мазмұны негізінде жазған романдарының бірін ата. (Ұлпан) 2. Ол роман қай жылы жазылды? (1974 жылы) 3. Бұл роман неше бөлімнен және неше тараудан тұрады? (үш, жиырма төрт) 4. Ұлпан романында қанша кейіпкер бар? (тоқсанға жуық)</p>	сұрақтарға жауап береді.	ҚБ. «Ашық микрофон» арқылы бірін-бірі баға лайды.)	

	<p>5.Шығарманың оқиғасы қай ғасырдағы қазақ даласында болған тарихи шындыққа негізделген? (19-ғасыр)</p> <p>6.Романдағы басты кейіпкерлер кімдер? (Есеней, Ұлпан)</p> <p>7.Романның ерекшеліктерінің бірі неде? (қазақ ауылының жүз жылдық тұрмысы, әдет-ғұрпы, барымта, қалың мал беру, қыз айттыру, жер дауы, жесір дауы).</p>															
<p><i>Ортасы</i></p>	<p>Қызығушылықты ояту. Суретке қарап, қызға тән қасиеттерді сипаттап айтыңдар.</p> <p>1-тапсырма Тыңдалым. Айтылым. Бейнебаянды тыңдап, «Түртіп алу» әдісі Дескриптор: - Бейнебаянды тыңдайды. - қажетті жерлерін түртіп жазып алады.</p> <p>2-тапсырма Айтылым. «Кейіпкерлерге мінездеме» әдісі</p> <table border="1" data-bbox="331 1608 933 1906"> <thead> <tr> <th data-bbox="331 1608 600 1693">Кейіпкерлер</th> <th data-bbox="600 1608 933 1693">кейіпкерлерге мінездеме</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="331 1693 600 1738"></td> <td data-bbox="600 1693 933 1738"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="331 1738 600 1783"></td> <td data-bbox="600 1738 933 1783"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="331 1783 600 1827"></td> <td data-bbox="600 1783 933 1827"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="331 1827 600 1872"></td> <td data-bbox="600 1827 933 1872"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="331 1872 600 1906"></td> <td data-bbox="600 1872 933 1906"></td> </tr> </tbody> </table>	Кейіпкерлер	кейіпкерлерге мінездеме											<p>Суретті сипаттап айтады.</p> <p>кейіпкерлерді анықтап, мінездеме береді</p>	<p>ҚБ. Дескриптор арқылы бағалау</p>	<p>Сурет</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=aVMNeCxQJLY</p> <p>Қазақ тілі 9 Арман-ПВ 2019</p>
Кейіпкерлер	кейіпкерлерге мінездеме															

	<p>Дескриптор: - бірнеше кейіпкерлерді анықтайды. - кейіпкерлерге мінездеме береді;</p> <p>3-тапсырма Жазылым. «Төрт сөйлем» әдісі Дескриптор -кейіпкерді түрлі қырынан сипаттайды; - кейіпкер іс-әрекетінен дәлелдер келтіреді. -қорытынды шешімін жазады.</p>	<p>Өз ойын жазады.</p>	<p>ҚБ. Дескриптор арқылы бағалау</p>	
<p><i>Аяқталуы</i></p>	<p>Тақырыпты бекіту үшін Рефлексия: Үшбу хат.</p> <p>Оқу тапсырмасы: Кейіпкерге хат жазу.</p>	<p>Тапсырманы келесі сабаққа дейін дайындайды.</p>	<p>Кері байланыс беріледі.</p>	

Сәнді киім дизайны

УТЕМИСОВА ЖАНАТ БИГАРАЕВНА

Маңғыстау облысы Мұнайлы ауданы
«№ 6 жалпы білім беретін мектеп» КММ
Көркем еңбек пәні мұғалімі

Сабақ барысы

Жоспар бөлімі:	Дизайн және технология			
Мерзімі:	Мұғалімнің аты-жөні: Утемисова Ж.Б.			
Сынып: 9	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:		
Сабақ тақырыбы:	Сәнді киім дизайны «Fast cloth» қарапайым геометриялық формалар /панчо,кейп,туника/. Киім және аксессуарлардың заманауи өндірісі			
Осы сабақ арқылы жүзеге асатын оқу мақсаттары (Оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.2.1 тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау;			
Сабақ мақсаттары	-тарихи және мәдени шығармалардағы қолөнер, дизайн туындыларының материалдарын, түрлерін, бағыттарын салыстырмалы талдау; - шығармашылық ойларды жүзеге асыруда алғашқы және қазіргі ақпарат көздерін мақсатты, өнімді пайдалану.			
Сабақ кезіндері	Педагог іс-әрекет	Оқушы әрекеті	бағалау	Ресурстар
Сабақ басы	<p>1. Ұйымдастыру кезеңі Психологиялық ахуал: «Шаттық шеңбері» «Панчо,туника,кейп тігу жолдырының көрсетілімі» Топқа бөлу. (суреттерді құрастыру арқылы) 1-топ «Панчо» 2-топ «Кейп» 3-топ «Туника» Сынып ішінде талқылау. Қалай ойлайсыздар, пончо деген не?</p>	<p>«Өрмекші» әдісі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Панчо деген не? - Кейп деген не? - Туника деген не? - Қазіргі кезде бұл киім 	Өзін-өзі бағалау	

	<p><i>Пончоны алғаш қай ұлт пайдалана бастады «Кейп» сөзі сіздерге таныс па? Бұл киім түрлеріне не тән?</i></p>	<p><i>түрлері қалай қолданылады? - Тиімділікт ерін ата Қ.Б мадақтау</i></p>		
<p>Сабак ортасы</p>	<p>Сәнді киім дизайны, панчо, кейп, туника, аксессуар, қарапайым геометриялық форма. Үлгі - дизайн – design Әшекей – аксессуар – accesory Fast cloth – тез дайындалатын киімдер Жаңа мәлімет. (видео көрсету арқылы мәлімет алады) Пончо- латын Америкасы тұрғындарының киімі. үлкен тікбұрышты матаның ортасында басқа арналған ойығы бар латиноамерикандық дәстүрлі сырт киім. Алғаш рет пончо Мапуче (Патагония) Үнді тайпасында испандық иеліктің дәуіріне дейін пайда болды деп саналады. Бұл Анд тұрғындары үшін типтік киім, түсі мен әрлеуі жергілікті жеріне қарай бөлінеді. Кейп – ағылшындардың иыққа жамылатын, жеңсіз, сәнді жамылғысы. Кейп пальтоның бір түрі. Кейптің ерекшелігі қарапайым жеңдердің орнына иықтың нақты сызығы және қол кесіктері. Ол Викториан Англиясында пайда болды, ал уақыт өте келе бүкіл әлемге тарады. Модельерлер кейп 20-шы және 60-шы жылдардың</p>	<p>Талдау Оқушылар топтарда кейп пен туника және пончоның суреттерін өз бетінше қарап, олардың тиімділігі мен тиімсіздігін, ыңғайлылығы мен ыңғайсыздығын тауып «Бір минуттық әңгіме» тәсілі арқылы талдайды, пікірлерімен бөліседі. Ойларын ортаға салады.</p>	<p>-сәнді киім жасауда дизайн түрлерінің ерекшеліктерін көрсетеді.; -Сәнді киім дизайнында ағы түрлі стильдерді , материалдары мен әдіс-тәсілдерді талдайды; - шығармашылық ойларын жүзеге асырады. Дискриптор Қолданатын материалдарды анықтайды ; Стильдерд</p>	<p>фломастер, маркерлер «Кластер» Суреттер, ватман қағазы, «Конверт-ақпарат көздері» - Қағаз, түрлі түсті қарындаш, фломастер және т.б</p>

	<p>сәнді көріністерінде, сондай-ақ соңғы бірнеше жылдар бойы пайдаланып келеді..</p> <p>Туника – қыздардың жейде ретінде де, көйлек, жағажай жамылғысы ретіндегі киім үлгісі.Әдетте жағасы болмайды, кейде жеңі де болмайды. Ұзындығы әртүрлі болады.</p> <p>Практикалық бөлім. (қағазға нобайын сызады)</p> <p>Оқушылар топтарда көркем материалдарды ескере отырып, ежелгі пончо және қазіргі заманғы кейп және туника үлгісін сызады.</p> <p>«Кластер әдісі» арқылы таныстырады және қорғайды.</p>	<p>Кейп пончо туника</p> <p>-</p>	<p>ің ерекшелікт ерін ашады; Графикалы қ сызбасын дайындайд ы; Геометрия лық формалард ан құралған сәнді киімдерді салыстыра ды.</p>	
<p>Сабак соңы</p>	<p>Оқушылар өз сыныптастарының тапсырманы қаншалықты жақсы орындағаны туралы ауызша пікір айтады.</p>	<p>өзара бағалау</p>		

СИҚЫРЛЫ ТАБИҒАТ ӘЛЕМІНЕ САЯХАТ

ӘМІРӘЛИЕВА ФЕРУЗА ӘНӘПИЯҚЫЗЫ

*Қызылорда облысы, Шиелі ауданы
«Айналайын» балабақшасының тәрбиешісі*

Білім көздері: Сөйлеуді дамыту, Қоршаған ортамен танысу

Билингвальді компонент: Күн – солнце, Табиғат – природа, Ай – луна

Мақсаты: Балаларды табиғатты аялауға баулу.

Міндеті: Оларды табиғат ғажайыптары мен табиғат құпиялары туралы мағлұматтарымен таныстыру.

Тәрбиелігі: Экологиялық тәрбие беру. Өз елінің, жерінің табиғатын қорғай білуге тәрбиелеу.

Дамытушылығы: Табиғаттың тіршілігіне және қоршаған ортаны қорғауға деген жоғарғы адамгершілік сезімдері мен жауапкершілігін дамыту.

Ұйымдастыру кезеңі

Шаттық шеңбері:

Табиғат біздің анамыз,

Табиғатқа баламыз.

Біз әдепті баламыз!

Тәрбиеші: Жарайсындар! Балалар, бүгін ұйымдастырылған оқу қызметіндегі тақырыбымыз «Табиғат тамашасы». Табиғат-ана жер жүзіне жылуын, мейірімін сыйлап тұр емес пе? Сондықтан, ешқашан жамандық жасама, жақсылық қана ойла. Барлығы саан жақсылық жасауға, дос болуға ұмтылады. Енді, балалар мен сендерге жұмбақ жасырайын. Егерде жұмбақтың шешуін тапсақ, табиғаттың сиқырын ашылады.

Таң атқанда қауызын ашады,

Кеш батқанда қауызын жабады.

(Гүл)

Табиғат сендерге ризашылық білдіріп, гүлін ашты. Балалар, сиқырлы табиғат гүліміз ашылды, амандасайық.

Балалар: Сәлеметсіз бе, сиқырлы ханшайым!

Ханшайым: Сәлеметсіздер ме, балалар! Мені танысындарма. Мен табиғат аясындағы сиқырлы ханшайыммын. Сендер көптеген сиқырлы тапсырмаларды ала келдім.

«Табиғат мінезі» жаттығуы

Қәне, барлығымыз тізбектеле тұрайық. Көзімізді жұмып, өзімізді табиғат аясында тұрғандай сезінейік. Күн тамаша, ашық күн сәулесі шуақ шашып тұр, айнала тамаша көрініске толы. Енді, көзімізді ашып, өзімізді еркін сезінейік.

Алғашқыда бәрі жақсы болып тұрды да кенет аяқ астынан жел соқты.

Алдымызда тұрған адамның арқасынан жәймен ғана қолмен жеңіл желдің самалындай етіп сипаймыз.

Жел күшейді – енді алдыңыздағы адамның арқасын қатты уқалай бастаймыз.

Кенет, боран басталды – енді боран күшіндей екі қолмен айналдыра күштірек уқалаймыз. Содан кейін, аяқ астынан жай ғана жаңбыр сіркірей бастады – енді қолымызбен жаңбырдың тамшысындай жаймен ұрамыз.

Бір кезде қатты жауын жауды – біз қаты жауын сияқты арқамызды саусақтың ұшымен жоғары төмен сипалаймыз.

Аяқ астынан бұршақ жауды – арқамызды саусақ басымен бұршақ жауғандай қаттырақ ұрамыз.

Бір кезде бәрі басылды, күн жарқырап ашылып, адамға бір күшті шуақ берді.

Сұрақ – жауап

Ханшайым: Табиғатқа нелер жатады?

Балалар: Су, ауа, күн, өсімдіктер, жануарлар, құстар, балықтар жатады.

Ханшайым: Табиғат нешеге бөлінеді?

Балалар: Табиғат екіге бөлінеді: тірі табиғат және өлі табиғат.

Тірі табиғатқа: Балықтар, құстар, жануарлар, өсімдіктер, жәндіктер жатады.

Өлі табиғатқа: Су, ауа, күн, ай, тау, аспан жатады.

Ертегі: «Күн мен Ай» (кейіпкерлеу)

Өткен заманда біреудің Айсұлу және Күнсұлу деген екі қызы болыпты. Екеуі де теңдесі жоқ сұлу екен. Бірінен – бірі асқан сұлуын деп бірімен – бірі үнемі ұрысысып, жиі – жиі жанжалдасып қалады екен. Бір күні Күнсұлу іс тігіп отырған Айсұлуға тиісіп:

-Сенен мен сұлуым!- дейді. Ал Айсұлу.

-Жоқ, сен сұлу емессің, мен сұлуым!- деп таласады. Ақыр аяғында бұл талас үлкен шатаққа айналады. Біза қысып, әбден ашуланған Күнсұлу өзіне қарсы келіп отырғын Айсұлудың бетін тырнап алады. Күнсұлу тырнағының ізі Айсұлудың бетінде өшпестей болып қалады. Міне, содан бері Айсұлу жұрттан ұялып, тек түнде ғана тысқа шығады екен. Ал бейбастығынан қатты ұятқа батқан Күнсұлу түн қараңғылығында бұғып жатады екен. Содан бері Айсұлу мен Күнсұлу бірінен – бірі көрінбейді.

Балаларды орталыққа болу арқылы жұмыстарын жалғастыру. «Өнер» орталығы Айдың суретін бояу, «Күрылыс» орталығы Күнді құрастыру, «Әдебиет» орталығы табиғат құбылыстарымен әңгіме құрастыру

Сергіту сәті: Қарлығаш

Билингвальді компонентті қайталау: Күн – солнце, Табиғат – природа,
Ай – луна

Балаларды орталыққа ауыстыру

Дидактикалық ойын: «Табиғаттан не үйрендім»

Айтып отырып суретті жабыстырып, табиғат бейнесін құрастыру.

Жылулықты – күннен,

Тазалықты – судан.

Өсуді – ағаштан,

Биіктікті – таудан.

Иә, балалар, біз табиғаттан көптеген заттарды үйренеді екенбіз.

Табиғат туралы тақпақ кім айтады ?

1-бала:

Табиғат егіз адаммен,

Ұқсастық табам содан мен.

Мәңгілік болсын егіздер,

Жер – ана, көл, теңіздер.

2-бала:

Табиғатты қорғау үшін бәріміз,

Күресейік, бір – бір ағаш егейік.

Текке отырмай жасымыз бен кәріміз,

Таза ауа үшін терімізді төгейік.

3-бала:

Табиғатты сүйемін,

Оны қорғай білемін.

Қайырымды жүрекпен,

Мейірімді тілекпен.

4-бала:

Табиғатты адамзат аялаған,

Егін егіп, мал бағып саялаған.

Қарасындай көзінің қорғай жүріп,

Қамқорлығын ешқашан аямаған.

5-бала:

Барлығымыз табиғатты сүйеміз,

Үлкендердің сөзін ойға түйеміз.

Денсаулықты әрқашанда сақтаймыз,

Баршаңызға бейбіт өмір тілейміз.

Табиғатқа байланысты қандай мақал – мәтелдер білесіңдер?

1-бала: Көлдің көркі – құрақ

2-бала: Орман – ел дәулеті

3-бала: Таудың көркі – бұлақ

4-бала: Сулы жер – нулы жер

5-бала: Ағаш ексең аялап

Басыңда болар саябақ.

Дидактикалық ойын: «Қайда бардым, не көрдім»

Бардық дейік орманға

Не бар екен ол маңда

Көргендеріңді баянда.

Балалар: Ағаштар, гүлдер, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жидектер, аңдар, құстар.

Жазда барып өзеннің

Жағасына бөгелдім

Кім айтады кәнеки

Мен ол жерде не көрдім.

Балалар: Су, тас, құм, шөп, гүл.

Тау басына өрмелеп,

Шаршап талай бөгелдім.

Жан – жағыма мен кенет,

Қарап едім, не көрдім.

Балалар: Тас, гүл, қарағай, шырша, өзен, аспан, бұлт, күн, құм, құстар.

Қоштасу шеңбері:

Күн, сәуле шашқаның үшін рахмет!

Таза ауа саған рахмет!

Бұлт, жаңбыр сепкенің үшін рахмет!

Ағаш көлеңкеңе үшін рахмет!

Жер жомарттығың үшін рахмет!

Табиғат сұлулығың үшін рахмет!

МЕНИҢ СҮЙІКТІ ОЙЫНШЫҒЫМ

АЛДАБЕРГЕНОВА МАРАЛ УАЛИХАНОВНА

Қызылорда облысы Шиелі ауданы
«Айналайын» балабақшасының тәрбиешісі

Білім беру саласы: Қатынас

Бөлімі : Сөйлеуді дамыту

Мақсаты: Ойыншықтар жайында әңгімелесу арқылы, балалардың түрлі әрекеттердегі және алуан түрдегі ауызша және байланыстыра сөйлеулерін дамыту.

Міндеті: Ойыншықтар туралы әңгімелесу, оларды сипаттап айтуға үйрету. Сөздік қорын толықтыру.

Тәрбиелігі: Ойыншықтарды күтіп, ұқыпты ойнауға тәрбиелеу .

Күтілетін нәтиже:

жасайды: ойыншықты сипаттауды;

түсінеді : ойыншық туралы түсінікті;

қолданады: өлең жолдарын жаттауды.

Көрнекіліктер: ойыншықтар, үле стірмелі суреттер (қонжық , мәшине , доп).

Сөздік жұмыс: қонжық, мәшине, доп .

Ұйымдастырылған оқу қызметінің барысы:

1. Ұйымдастырушылық кезең.

М.Әлімбаевтың «Ойыншықтар» өлеңін оқып беру:

Біздерде бар қуыршақ,

Бұзау, қозы, құлыншақ.

Ойыншықтар тыңдайды,

Айтқаныңнан шықпайды.

2. Негізгі кезең

Өлеңнің мазмұнын түсіндіріп, өлең жолдарын жаттауға ұсыныс жасайды. Бүгінгі оқу қызметінде ойыншықтармен танысатындықтарын айтып, балалардан топта, үйлерінде қандай ойыншықтар барын сұрайды.

– Сенің қандай ойыншығың бар?

Әр баланың жауабы тыңдалады.

– Ойыншықтарыңды жақсы көресің бе?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

– Ойын шығың қандай? (Үлкен, кішкентай).

– Сен ойыншықтармен ойнап болған соң, орнына жинайсың ба?

– Ойыншықтардың тұратын жерін білесің бе?

Ойыншықтарды лақтырмай, сындырмай, ұқыпты ойнау керектігін айтады.
Балалар өлеңді қызығушылықпен тыңдайды.

Ғажайып сәт : «Сиқырлы сандық».

– Кәне, сандықта не бар екен ?

– Қонжық, мәшине, доп бар екен.

– Енді осы ойыншықтарға әңгіме құрайық . Әңгіме құрауға көмектеседі.

Қонжық, мәшине, доп туралы түсіндіреді.

– Менің ойыншық қонжығым бар. Қонжықтың екі құлағы, төрт аяғы бар. Қонжығым өте сүйкімді.

Сергіту сәті:

Добым, добым домалақ,

Қайда кеттің домалап?

Үлестірмелі суреттермен «Не артық?» **дидактикалық ойыны** ойнатады .

Суреттен не артық екенін табады.

– Суретте гүл артық, өйткені ол ойыншық емес т.б.

3. Рефлексия .

Балаларға сұрақтар беріп, қайталатады. Педагог қорытынды жасайды, мадақтайды.

ГЕОМЕТРИЯЛЫҚ ПІШІНДЕР

КУШАКБАЕВА АЙГУЛЬ МЕЙРБЕКОВНА

Қызылорда облысы, Шиелі ауданы ЖШС
«Күншуақ» бөбекжай бақшасының тәрбиешісі

Білім беру салалары: таным, шығармашылық.

Бөлімі: Математика негіздері.

Мақсаты: геометриялық пішіндер туралы білімдерін бекіту: шеңбер, шаршы, үшбұрыш.

Міндеттері: геометриялық пішіндер үлгілерін қимақағаздағы бейнесінің үстіне салып қарауға жаттықтыру; қоршаған ортадан басқа да геометриялық пішіндерге ұқсайтын заттарды таба білуге үйретуді жалғастыру; геометриялық пішіндер белгілерін ажырата білу және атау білігін бекіту; пішінді оң қолымен алып, солдан оңға қарай қойып шығу білігін дамыту; «теңбе-тең» сөзін қолдануды үйрету; заттар мен пішіндерді көру-қозғаусезу тәсілдерімен зерттеу білігін дамыту; бақылағыштығын, назар аударуын тәрбиелеу.

Күтілетін нәтижелер:

біледі: геометриялық пішіндерді ажыратады және атайды: шеңбер, шаршы, үшбұрыш; «сонша, неше...», «теңбе-тең» терминдерін;

түсінеді: қоршаған ортадағы кейбір заттар геометриялық пішіндерге: шеңбер, шаршы және үшбұрышқа ұқсайтынын; қолданады: тапсырманың дұрыс орындалғанын тексеру үшін заттарды оңнан солға қарай үстіне қою әдісін қолдануды; жапсырмамен жұмыс жасау дағдысын, ұқсас заттарды табу дағдысын.

Құрал-жабдықтар мен материалдар: шаршы, шеңбер, үшбұрыш макеттері; «геометриялық пішіндер карточкасы»; әуен, құрсаулар – 3; геометриялық пішіндер салынған табақ; үлестірмелі материалдар: жұмыс дәптері, жай қарындаш және жапсырмалар.

Сөздік жұмыс: шеңбер, үшбұрыш, шаршы.

Билингвальды компонент: шеңбер – круг, үшбұрыш – треугольник, шаршы – квадрат.

ҰОҚ-нің барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі. Педагог: Бүгін біз геометриялық пішіндер еліне қонаққа аттанамыз. Келісесіңдер ме? Онда аттанамыз.

2. Негізгі кезең. «Шешуін тап және ата» ойыны.

Педагог жұмбақ жасырады: Дөңгелек дөңгелейді, Доңғалақ доңғалайды. Олар неге ұқсайды? Әрине, бұл ... (Шеңбер)

Сұрақтар қояды:

–Шеңберден басқа қандай геометриялық пішіндерді білесіңдер?

Фланелеграфпен жұмыс істеу.

Педагог фланелеграфта ілулі тұрған әр геометриялық пішіндерді көрсетіп сұрайды.

–Мынау қандай геометриялық фигура?

Не нәрсе шеңберге ұқсас болады?

Не нәрсе үшбұрышты болады?

Не нәрсе шаршы болады?

Балалардың назарын суреттегі карточкаға аударады

– жоғары жақта қанша шаршы болса, төменгі жағына солдан оңға қарай сонша шаршы орналастыру керек. Соны көрсетеді.(4 шаршы)

«Өзіңнің карточкаңа жапсыр» ойыны.

Жұмыс дәптері, 1-тапсырма. Педагог балаларға жоғарғы жолақта қанша геометриялық пішін болса, төменгі жаққа сонша геометриялық пішін жапсыруға тапсырма береді.

Сұрақтар қояды: Төменгі жағына неше шаршы орналастырдыңдар? Төменгі жағында неше шаршы болды?

Содан кейін төменгі жағына жоғарғы жағында неше дөңгелек болса, сонша дөңгелек жапсыруды ұсынады. (2 шеңбер).

Төменгі жағына неше шеңбер жапсырасыңдар?

Тағы да жоғарғы жағында неше үшбұрыш болса, төменгі жағына сонша үшбұрыш жапсыруды ұсынады (3 үшбұрыш).

Төменгі жағына неше үшбұрыш жапсырасыңдар?

Олар нешеу болды? Балалар тапсырманы орындайды.

Педагог балалар тапсырманы дұрыс орындағандарын тексереді, жеке жұмыс жүргізеді.

Сөздік жұмыс: дөңгелек, үшбұрыш, шаршы.

Билингвальды компонент: дөңгелек – круг, үшбұрыш – треугольник, шаршы – квадрат.

Қимылды ойын: «Өз үйіңді тап» Кілем үстінде әр кұрсаудың ішінде бір геометриялық пішіндерден: шеңбер, шаршы, үшбұрыш жатыр. Педагог балаларға табақтан бір геометриялық пішіндерден алуды ұсынады. Әуенді қосады. Кілем үстінде жүруді ұсынады. Әуен тоқтағанда, әрқайсысы өз үйіне жүгіріп кіруі тиіс (кұрсау ішіне): қолында шеңбер барлар, шеңбер жатқан кұрсауға, 76 қолында үшбұрыш барлар, үшбұрышқа, қолында шаршы барлар, шаршы жатқан кұрсауға жүгіреді. Педагог балалардың дұрыс өз үйіне кіргенін тексереді. Содан кейін тағы әуенді қосады, балалар бұл кезде пішіндерді қайта табаққа салып, әуен аяқталғанда өз орындықтарына отыра қалады.

Ойын: «Заттар қандай геометриялық пішіндерге ұқсайды?»

(2-тапсырма). Балаларға суреттерді қарап, онда бейнеленген заттарды атауды сұрайды. Геометриялық пішіндеріне оларға ұқсайтын заттарға дейін сызып қосуға тапсырма береді. Балалар тапсырманы орындайды. Педагог балалар тапсырманы дұрыс орындағандарын тексереді, жеке жұмыс жүргізеді.

3.Рефлексия. Педагог қорытынды жасайды. Топ ішіндегі геометриялық пішіндерге (шаршы, шеңбер және үшбұрыш) ұқсайтын заттарды табындар. Үш баланы шақырып, біреуіне топ бөлмесінен шеңберге ұқсайтын затты, екіншісіне шаршыға ұқсайтын затты, ал үшіншісіне үшбұрышқа ұқсайтын затты алып келуді өтінеді.

№ R00074 14.022024 ж

**Бастауыш сыныпта жаңа әдіс-тәсілдерді пайдалану
арқылы оқушы қызығушылығын арттыру**

ЖАКИЕВА САНЖАН УТЕСИНОВНА

Атырау қаласы

“Жалпы білім беретін Алмалы орта мектебі”

Бастауыш сынып мұғалімі

Кәсіби тәжірибеден өткен оқытушының мультисенсорлық, бірлескен конструктивті оқыту режимін пайдалану арқылы білім берудің өзіндік тиімділігін айтарлықтай жақсартуға болатыны анықталды, нәтижесінде тағылымдамадан өтуші мұғалімдерге бастауыш ғылым педагогикасы мұғалімнің өзіндік тиімділік нәтижесіне жеткізеді.

Оқу жоспарындағы бастауыш ғылым профилі төмендегені туралы жалпы консенсус бар. Ғылым негізгі пән ретінде анықталғанына қарамастан, 1988 жылы Дүниежүзілік Ұлттық оқу бағдарламасы енгізілгеннен бері оны бастауыш сыныптарда оқытуға қатысты пән мамандарының мүмкіндіктері, соның ішінде қазіргі мұғалімдер арасында арнайы ғылымдық білімнің жетіспеушілігін және үздіксіз кәсіби дамудың шектеулілігін атап көрсетеді.. Осындай көзқарастарды ескере отырып, бастауыш мұғалімдерін болашақтың жаңа білікті мұғалімдері ретінде пәндік білім тұрғысынан да, пәндік педагогика тұрғысынан да өзіне сенімді және құзыретті тыңдаушыларды дамытуға қолдау көрсетуі маңызды болып көрінеді.

Бастауыш сыныптарда жаратылыстану пәні ретіндегі жаратылыстану мәртебесінің төмендегенін ескере отырып, бастауыш жаратылыстану пәндерін оқытудың қазіргі жағдайы тұрақсыз.

Мұны жақсарту үшін оқу барысында тиісті сеніммен, пәндік біліммен және педагогикалық санамен қамтамасыз ету, бастауыш сыныптардағы жаратылыстану ғылымының мәртебесі мен мәртебесін көтеру өте маңызды болып көрінеді.

Бастауыш мектеп – бала өміріндегі құнды, түбегейлі жаңа кезең: жүйелі оқыту білім беру мекемесінен басталады, оның сыртқы әлеммен өзара әрекеттесу аясы кеңейеді, әлеуметтік мәртебесі өзгереді және өзін-өзі көрсету қажеттілігі артады. Қазіргі бастауыш білім беру мазмұнының ерекшелігі – оқушы нені білуі керек деген сұраққа жауап беру ғана емес, сонымен қатар тұлғалық, коммуникативтік, танымдық, реттеуші салаларда жалпыға бірдей оқу әрекетін қалыптастыру, өз бетінше оқу әрекетін ұйымдастыру қабілетін қамтамасыз ету. .

Соңғы жылдары бастауыш сынып мұғалімдері кіші мектеп оқушыларын оқыту мен тәрбиелеуді жақсарту жолдарын іздестіруде белсенділік танытуда.

Бұл жалпы білім берудің мемлекеттік стандарттарының (екінші буын) тұжырымдамасына сәйкес келетін оқу-тәрбие процесінің бағытының өзгеруінен, оның әрбір баланың жеке тұлғасын дамыту үшін жағдай жасауға бағытталуынан көрінуі мүмкін.

Тұлғаның дамуы белгілі бір шарттар мен күш-жігерді қажет етеді.

Жаңа білім беру стандарттары ашықтығымен, көп деңгейлілігімен, икемділігімен ерекшеленетін және оқушы өзінің білім беру жолын және мектепке бейімделу жолын таңдайтын жағдайларды ұсынады. Балалардың өз қызығушылықтарын қадағалап, таңдау жасауға, бір-бірімен белсенді қарым-қатынасқа түсуге мүмкіндігі болса, тиімді оқитыны белгілі.

Біз балалардың оқуға деген құштарлығы мен сүйіспеншілігін, сыни тұрғыдан ойлауын дамытқымыз келеді, оқушыларды оқытудың әртүрлі формаларын қолдануға ынталандыратын белсенді оқыту арқылы шығармашылық және әлеуметтік жауапты жеке тұлғаны дамытқымыз келеді. Әрбір жеке мұғалім өзін өзінің күнделікті тәжірибесінің реформаторы ретінде қарастырса, ең тұрақты білім беру реформасы табысты болады.

Интерактивті оқыту технологиялары туралы айтқанда, балалардың тиімді оқитынын есте ұстаған жөн: оқуға ынталы болған кезде; достық, жайлы ортада; оқытудың әртүрлі стильдері мен режимдеріне сәйкес әдістер қолданылғанда ; олардың білімі мен дағдылары пайдаланылғанда; олар жетістікке жеткенде.

Оқырмандар В.А. Сухомлинский «Жетістік болса, оқуға деген құштарлық та бар. Бұл әсіресе білім берудің бірінші сатысында – бала қиындықтарды жеңуді білмейтін, сәтсіздік нағыз қайғы әкелетін бастауыш мектепте өте маңызды» .

Бала мұғалімнің ерік-жігерін соқыр орындаушы ретінде әрекет етпей, белсенді және саналы әрекет ететін тұлға болуы, «оқу іс-әрекетінің субъектісі» болуы үшін ынталандыру мен қызығушылықты ынталандыруға мүмкіндік беретін оқытудың интерактивті әдістерін тиімді пайдалану. оқытылатын және жалпы білім беретін пәндер; оқушылардың белсенділігі мен дербестік деңгейін арттыруға, ақыл-ой әрекетін белсендіру және мұғаліммен және оқу-тәрбие процесінің басқа да қатысушыларымен диалогтық әрекеттесу арқылы өзін-өзі дамыту мен дамытуға ықпал ету; талдау, сыни тұрғыдан ойлау, өзара әрекеттесу, қарым-қатынас жасау дағдыларын дамыту.

Интерактивті оқыту – бұл ең алдымен диалогтік оқыту, оның барысында мұғалім мен оқушының өзара әрекеттесуі жүзеге асады.

Интерактивті оқытудың мәні – оқу-тәрбие үрдісі оқушылардың барлығы дерлік таным процесіне қатысатындай етіп ұйымдастырылады, олардың білгенін, ойлағанын түсініп, ой елегінен өткізуге мүмкіндік алады.

Таным және оқу материалын меңгеру процесінде оқушылардың бірлескен іс-әрекеті әркімнің өзіндік ерекше жеке үлес қосуын, біліммен, идеялармен, іс-әрекет әдістерімен алмасуды білдіреді. Сонымен қатар, бұл жаңа білім алуға ғана емес, сонымен бірге танымдық белсенділікті дамытуға, оны ынтымақтастық пен ынтымақтастықтың жоғары формаларына көшіруге мүмкіндік беретін ізгі ниет пен өзара қолдау атмосферасында болады.

Интерактивті формалардың өзіне тән, мәнді белгісі – өзара әрекеттесу субъектілерінің өзара бағытталған белсенділігінің жоғары деңгейі, қатысушылардың эмоционалдық, рухани бірлігі. Көбінесе «интерактивті оқыту» термині ақпараттық технологияларға, қашықтықтан оқытуға, интернет ресурстарын, сондай-ақ электронды оқулықтар мен анықтамалықтарды, онлайн жұмыстарды және т.б.

Заманауи компьютерлік телекоммуникациялар қатысушыларға нақты серіктеспен «тікелей» (интерактивті) диалогқа (жазбаша немесе ауызша) кіруге мүмкіндік береді, сонымен қатар нақты уақыт режимінде пайдаланушы мен ақпараттық жүйе арасында хабарламаларды белсенді алмасуға мүмкіндік береді.

Интерактивті құралдар мен құрылғылардың көмегімен компьютерлік оқыту бағдарламалары пайдаланушы мен компьютердің үздіксіз интерактивті әрекеттесуін қамтамасыз етеді, оқушылардың оқу барысын бақылауға, материалды меңгеру жылдамдығын реттеуге, бұрынғы кезеңдерге оралуға және т.б. Бұл өзара әрекеттесу ерекшеліктері келесідей:

- білім беру субъектілерінің бір семантикалық кеңістікте болуы;
- шешілетін мәселенің проблемалық өрісіне бірігіп ену, яғни. біртұтас шығармашылық кеңістікке қосу;
- мәселені шешудің құралдары мен әдістерін таңдаудағы жүйелілік;
- жақын эмоционалдық күйге бірігіп кіру, мәселені шешуді қабылдау және жүзеге асырумен бірге жүретін дауыссыз сезімдерді бастан кешіру.

Интерактивті әдістерді қолдану кезінде оқушы қабылдау процесінің толыққанды қатысушысына айналады, оның тәжірибесі тәрбиелік білімнің негізгі көзі ретінде қызмет етеді. Мұғалім дайын білімді ұсынбай, оқушыларды өз бетінше ізденуге баулиды. Сабақты өткізудің дәстүрлі түрлерімен салыстырғанда, интерактивті оқытуда мұғалім мен оқушының өзара әрекеттестігі өзгереді: мұғалімнің әрекеті оқушылардың белсенділігіне орын береді, ал мұғалімнің міндеті олардың бастамасына жағдай туғызады. Мұғалім оқу ақпаратын өзі арқылы өткізетін сүзгі түрінің рөлінен бас тартады және жұмыста көмекші, ақпарат көздерінің бірі қызметін атқарады.

Тәрбиелік және тәрбиелік міндеттерді шешу үшін мұғалім келесі интерактивті формаларды пайдалана алады:

- дөңгелек үстел (пікірталас, пікірталас);
- миға шабуыл (миға шабуыл, миға шабуыл);
- іскерлік және рөлдік ойындар;
- кейс-стади (нақты жағдайларды талдау, ситуациялық талдау);
- шеберлік сыныптары.

Дөңгелек үстел – белсенді оқыту әдісі, оқушылардың бұрын алған білімдерін бекітуге, жетіспейтін мәліметтерді толтыруға, проблеманы шешу дағдыларын дамытуға, ұстанымдарын нығайтуға, пікірталас мәдениетіне үйретуге мүмкіндік беретін, оқушылардың танымдық іс-әрекетінің ұйымдастырушылық түрлерінің бірі.

Дискуссия (латынның *disciōdaio* зерттеу, қарастыру) – даулы мәселені жан-жақты талқылау. Басқаша айтқанда, талқылау кез келген мәселені, проблеманы ұжымдық талқылаудан немесе ақпаратты, идеяларды, пікірлерді, ұсыныстарды салыстырудан тұрады. Талқылау мақсаттары өте алуан түрлі болуы мүмкін: білім беру, оқыту, диагностикалау, түрлендіру, көзқарасты өзгерту және т.б.

Пікірталас түріндегі «дөңгелек үстелдің» негізі ұсынылып отырған тақырыптық тезис бойынша еркін пікір алмасу және пікір алмасу болып табылады. Пікірталас процедурасы жеке бағалауға немесе эмоционалды көріністерге жол бермейді. Тақырып талқыланады, оған жекелеген қатысушылардың қатынасы емес.

«Миға шабуыл» әдісі – шығармашылық белсенділікті ынталандыруға негізделген мәселені шешудің оперативті әдісі, онда пікірталасқа қатысушыларға мүмкіндігінше көп шешімдерді айту ұсынылады. Содан кейін айтылған идеялардың жалпы санынан тәжірибеде қолдануға болатын ең сәттілері таңдалады.

Жобалау әдісі – кез келген тақырып бойынша жеке немесе топтық шығармашылық жобаны жүзеге асыру.

Рөлдік ойын . Оқушыларға белгілі бір сюжетті сахналау ұсынылады. Бұл жағдайда, егер тапсырма талап етсе, белгілі бір өзгерістерді енгізу арқылы драматизацияға рұқсат етіледі.

Мұғалім рөлдерді бөледі, қатысушылар ұсынылған жағдайға сәйкес әрекет етеді.

Интерактивті оқытуды ұйымдастырудың міндетті шарттары:

мұғалім мен оқушылар арасындағы сенімді, кем дегенде оң қарым-қатынас;

демократиялық стиль;

мұғалім мен оқушылар арасындағы қарым-қатынас процесінде ынтымақтастық;

оқушылардың жеке тәжірибесіне сүйену, оқу процесіне жарқын мысалдарды, фактілерді, бейнелерді енгізу;

ақпаратты беру формалары мен әдістерінің алуан түрлілігі, оқушылардың іс-әрекет формалары, олардың ұтқырлығы;

іс-әрекетке сыртқы және ішкі мотивацияны, сонымен қатар оқушылардың өзара мотивациясын қосу.

Олай болса, оқыту әдістері – бұл оқыту мәселелерін шешуге бағытталған мұғалім мен оқушылардың бірлескен іс-әрекетінің тәсілдері, т.б. дидактикалық тапсырмалар. Оқыту әдістері мұғалім мен оқушылардың іс-әрекетін, яғни. оқу және оқу әрекеті. Оқыту процесінде мұғалім мен оқушылардың функциялары бөлек белгіленсе де, бұл әрекеттер өзара байланыста, тығыз бірлікте жүзеге асады, өйткені оқыту оқусыз болмайды, ал оқытусыз оқу мүмкін емес.

Бүгінгі таңда бастауыш білім баланың оқу іс-әрекетін қалыптастырудың негізін қалайды, оқушылардың танымдық ынтасы мен қызығушылығын, оқушының мұғаліммен және сыныптастарымен бірлескен іс-әрекетіне және бірлескен іс-әрекетіне дайындығы мен қабілетін қамтамасыз етеді, адамгершілік мінез-құлық негіздерін қалыптастырады. адамның қоғаммен және айналасындағы адамдармен қарым-қатынасы.

Тәрбие процесінің маңызды педагогикалық құралдарының бірі – оқытудың формалары мен әдістері. Әдетте, оқыту әдістері деп педагогикалық процестің тәрбиелік және дамытушылық мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған мұғалім мен оқушының өзара әрекеті жүзеге асырылатын әдістер түсініледі.

Оқыту әдістерін таңдаған кезде, егер ол оқушыларды белсендіруге көмектеспесе, белсенді ойлау мен практикалық іс-әрекетке ынталандырмаса, кез келген әдіс өздігінен қажетті нәтиже бермейтінін есте ұстаған жөн.

Оқытудың әдістері мен формаларына қойылатын негізгі талаптардың бірі – оқу үрдісінің заманауи міндеттері мен мазмұнына сәйкестігі. Федералдық мемлекеттік білім беру стандартының енгізілуіне байланысты кіші жастағы оқушыларды оқытудың жаңа нысандары мен әдістерін қолдану маңызды, олар мектеп өмірін ұйымдастырудың әдістемелік негізі болып табылатын жүйелік белсенділік тәсіліне сәйкес келуі керек.

Әдеби дереккөздерге теориялық талдау жасау бастауыш сыныптарда сабақ барысында оқушылардың танымдық іс-әрекетін белсендірудің үлкен рөл атқаратынын көрсетті. Бастауыш сынып оқушыларын оқытудың жетістігі – тұрақты оқу мотивациясының және танымдық белсенділіктің болуы. Мотивацияны тудыру, ең алдымен, оқытылатын материалды тереңірек меңгеруге ықпал етеді. Оқытудың нәтижесі ұсынылып отырған оқыту моделінің тиімділігін көрсетеді, ол студенттердің қабілеттері мен мүмкіндіктерін ескеріп қана қоймай, олардың жеке тұлғасының барынша дамуын қамтамасыз етеді.

Ойын баланың танымдық белсенділігін сақтайды және күрделі оқу процесін жеңілдетеді. Ойындарда балалар еркінсіп, ойлауы мен зейіні дамиды, танымдық белсенділік (жеке құзыреттілік) белсендіріледі.

Сындарлы диалогтың шарты - әңгімелесушіні құрметтеу. Оны тыңдау және тыңдау, сұрақ қою және өз пікірін айту, дәлелдер табу және оларды нанымды қолдана білу. Мұның барлығы оқытудың интерактивті әдістерімен қамтамасыз етіледі.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- Анацкая А.Г. Оқытудың интерактивті әдістері // Инновациялық білім және экономика, 2011.
- Богоявленская Д.Н. Мектептегі білімді меңгеру психологиясы / Д.Н. Богоявленская, Н.А. Менчинская. – М.: АПН, 2007 ж.
- Варегина Ф.В. Бастауыш сынып оқушыларының оқу дағдыларын қалыптастырудың дидактикалық шарттары: Автореферат. дис. .санд. пед. Ғылым. Л., 2019 ж.
- Выготский Л.С. Педагогикалық психология ред. В.В. Давыдова. М.: АСТ; Астрель, 2010 ж.
- Грязнов Ю.П. Оқушылардың танымдық белсенділігін дамыту / Ю.П. Грязнов, Л.А. Лисина, П.И. Самойленко, – 2002 ж.
- Двучичанская Н.Н. Оқытудың интерактивті әдістері негізгі құзыреттіліктерді дамыту құралы ретінде // Ғылым және білім: электронды ғылыми-техникалық басылым, 2011 ж.

ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН ДАМУЫ АРҚЫЛЫ ЗЕЙІНДЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

БАЙТАНОВА АЙНҰР РАЙҚЫЗЫ

Атырау қаласы

“Жалпы білім беретін Алмалы орта мектебі”

Бастауыш сынып мұғалімі

Қазіргі таңда шығармашылық шешімдер қабылдай алатын, зейінді ойлай алатын адамдар қоғамның дамушы күші болып есептеледі. Сондықтан оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту – мектептің, демек, біз ұстаздардың ең басты міндеті.

Шығармашылық қабілеттерді дамыту – бұл баланың жеке басының дамуының барлық кезеңдерінен өтетін, шешім қабылдаудағы бастамашылдық пен дербестікті, өзін-өзі еркін көрсету дағдысын және өзіне сенімділікті ынталандыратын үздіксіз процесс.

Шығармашылық әлеует іске қосылуы үшін, ең алдымен, баланы шынайы шығармашылық әрекетке баулу үшін белгілі бір жағдайлар жасау қажет. Өйткені, іс-әрекетте қабілеттер алғы шарттардан туып, дамиды.

Педагогикалық қызметімде мен сыныптан тыс жұмыстарға көп көңіл бөлемін, өйткені олардың шығармашылық, жан-жақты тұлғаны дамытуға мүмкіндіктері зор. Бұл мүмкіндіктерді білім беру мен оқытудың дәстүрлі және дәстүрлі емес әдістеріне, сондай-ақ жеке педагогикалық шығармашылыққа сүйене отырып, табысты жүзеге асыруға болады.

Мектеп қоғам мен мемлекеттің тапсырысын орындайды.

Мемлекеттік білім беру стандарттары бізге отбасы, қоғам және мемлекет бізден күтетін білім беру мен оқыту жүйесін дамытудың нұсқаулығын береді. Стандарттар бастауыш сынып бітірушінің үлгісін ұсынады. Бұл модель де менің анықтамалық нүкте болды. Ал жұмыстың негізгі бағыттары оқушының білуге құштарлық, белсенділік, дүниені танып-білуге деген қызығушылығы, өзінің іс-әрекетін ұйымдастыра білу, өз бетінше әрекет етуге дайындығы сияқты тұлғалық ерекшеліктері болды.

Заманауи білім беру оқушылардың қызығушылықтары мен қажеттіліктеріне бағытталып, баланың жеке тәжірибесіне негізделуі керек.

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мәселесін қарастырмас бұрын, «шығармашылық», «қабілеттер» және «шығармашылық қабілеттер» сияқты ұғымдарға тоқталған жөн.

Шығармашылық (креативтілік) - таң қалу және үйрену қабілеті, әдеттен тыс жағдайларда жол таба білу.

Шығармашылық - бұл жаңа нәрсені ашуға және өз тәжірибесін түсіну қабілетіне бағытталған.

Шығармашылық - бұл жаңа идеяларды тудыру, көбірек білуге, нәрселер туралы басқаша ойлауға және оларды жақсырақ жасауға ұмтылу.

Шығармашылық – адамның қажеттілігі. Шығармашылық адамдар өте қартайғанша өміршеңдікке ие болады, ал әр нәрсеге немқұрайлы қарайтын, еш нәрсеге құмар емес адамдар жиі ауырып, тез қартайды.

«Қабілет» термині психологияда ұзақ уақыт бойы қолданылғанына және әдебиетте нақты анықтамаларының болуына қарамастан, өте екіұшты.

Қабілеттер – адамның жеке психологиялық ерекшеліктері. Олар белгілі бір өнімді қызметтің табысты жүзеге асуының шарты болып табылады.

Олар жеке тұлғаның жалпы бағыттылығымен, адамның белгілі бір әрекетке бейімділігінің тұрақтылығымен тығыз байланысты. Қабілеттердің даму деңгейі мен дәрежесі дарындылық пен данышпандық ұғымдарын білдіреді.

Шығармашылық белсенділік – бұл әрекет субъектісінің өз жұмысына қатынасы (өз жұмысына қанағаттануы, оны жүзеге асыруда дербестікке ұмтылу, оны шешу процесінде оң мотивация) және шығармашылық мәселелерді шешу процесі, дағдылар, жаңа жағдайға әрекет ету әдістері, көру мәселелері, белгілі объектінің жаңа функциясын көру.

Шығармашылық белсенділік жеке тұлғаның одан әрі дамуының, оның шығармашылық мүмкіндіктерін дамытудың нәтижесі және сонымен бірге маңызды шарты болып табылады.

Психологтар көптен бері барлық балаларда ең көп деген қорытындыға келді әртүрлі шығармашылық қабілеттер.

Шығармашылық потенциал әр адамға тән және бар. Қолайлы жағдайда әрбір бала өз ойын жеткізе алады. Дарынды балалар жоқ.

Мектептің міндеті – қолжетімді және қызықты іс-әрекеттерде осы қабілеттерді анықтау және дамыту.

Шығармашылықты дамыту дегеніміз:

- Біріншіден, бұл байқағыштық, сөйлеу және жалпы белсенділік, көпшілдік, жақсы жаттықтырылған есте сақтау, фактілерді талдау және түсіну әдеті, ерік-жігер мен қиялды дамыту.

- Екіншіден, бұл оқушының даралығын танытуға мүмкіндік беретін жағдаяттарды жүйелі түрде құру.

- Үшіншіден, бұл танымдық процесте зерттеушілік әрекетті ұйымдастыру.

Шығармашылық ерік-жігерді, жалқаулық пен объективті қиындықтарды жеңе білуді, барлық мәселеде белсенділікті және ең алдымен білімділікті талап етеді.

Сыныптан тыс жұмыс – мектеп оқушыларының (оқу жұмыстарынан басқа) барлық іс-әрекет түрлерін біріктіретін ұғым, онда оларды тәрбиелеу және әлеуметтендіру мәселелерін шешу орынды.

Сыныптан тыс іс-шараларды ұйымдастыру кезінде мен өз алдыма мынадай мақсат қойдым: баланың еркін таңдау негізінде өз қызығушылықтарын білдіруіне және дамытуға, оның рухани, адамгершілік және мәдени құндылықтарды түсінуіне жағдай жасау.

Сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастырудағы негізгі міндеттер:

- бос уақытында оқушының өміріне педагогикалық ықпалды күшейту;
- бос уақытты ұйымдастыру;
- қызығушылықтарды, бейімділіктерді, қабілеттерді, мүмкіндіктерді анықтау;
- «өзіңді» табуға көмектесу;
- таңдалған салада жеке тұлғаның дамуына жағдай жасау;
- шығармашылық іс-әрекет тәжірибесі мен шығармашылық қабілеттерін дамыту;
- игерілген білім, білік және дағдыны жүзеге асыру үшін жағдай жасау;
- бейресми қарым-қатынас, өзара әрекеттесу, ынтымақтастық тәжірибесін дамыту;
- қоғаммен байланыс аясын кеңейту;
- бос уақытты өткізу мәдениетін тәрбиелеу.

Балаларға көркемдік тәрбие беруде сәндік-қолданбалы өнер үлкен рөл атқарады. Кесте тігу мен тоқу үрдісінің тәрбиелік мүмкіндігі жоғары.

Сабақтарда халық қолөнершілерінің бұйымдарының рухани құндылықтары ашылады. Сабақ барысында оқушылардың эстетикалық талғамы қалыптасады, еңбек дағдылары қалыптасады.

Үйірмелердегі сабақтар оларды іштей байытатын, сұлулық әлеміне апаратын, болашақта жұмыстан бос уақытында қызықты шығармашылық жұмыстармен толтыратын қызықты іс-әрекетке араласуға мүмкіндік береді.

Мен өз алдыма міндет қойдым: баланың шығармашылық әлеуеті мен оның көркемдік дамуының негізін қалау.

Тіпті К.Е.Циолковский де шығармашылық ақыл-ойдың туу сырының шымалдығын ашты: «Алдымен көпшілікке белгілі шындықтарды аштым, кейін кейбіреулерге белгілі шындықтарды аша бастадым, соңында ешкімге беймәлім шындықтарды аша бастадым». Бұл шығармашылық қабілеттерді дамытудың жолы. Баланың осы жолға түсуіне көмектесу менің міндетім.

Мен өз жұмысымда жалпы дидактикалық принциптерді қолданамын:

- ғылыми сипаттағы; - жүйелі; - кезектілік;
- қолжетімділік; - көріну; - белсенділік;
- жеке көзқарас; - қарапайымнан күрделіге.

Принциптермен қатар мен келесі әдістерді де қолданамын:

- ауызша және көрнекі;
- көрнекі және практикалық;
- практикалық;

Мен балалардың бейімділігін мақсатты түрде анықтауға және олардың қызығушылықтары мен мүмкіндіктеріне сәйкес жұмыс тақырыптарын ұсынуға тырысамын. Мен жігіттерге аяқтауға арналған өнімдерді таңдауға және ұсынуға рұқсат етемін. Мұнда мен көмекші болып жұмыс істеймін.

Ал оқушы тәжірибе жасайды, жаңалық енгізеді, бірегей өнім жасайды.

Сабақ барысындағы оқушылардың жеке жұмысы – менің жалпы жетекшілігіммен балалар өздерін қызықтыратын жұмыс тапсырмаларын өз бетінше орындайды.

Алға қойған мақсатыма сәтті жету үшін балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескеремін.

Жеке көркемдік сипаттамалар кең ұғым. Ол баланың мұғалімнің тапсырмасын өзіндік ерекше әдіспен орындау қабілетін бейнелейді.

Бала өзінің қиялын, қиялын, жылдамдығын, құралдарды пайдалана білуін көрсетеді. Әрбір бала басқалардан ерекшеленуге ұмтылады.

Сондықтан менің міндетім – балалардың жеке қалауы мен талаптарына көңіл бөлу.

Сыныптан тыс жұмыстардың негізгі принципі – еріктілік, сондықтан сабақтың мазмұны оқушылардың жеке талпыныстарына жауап береді.

Мен өз сабақтарымда келесі принциптерді ұстанамын:

- балалардың бейімділігін ескере отырып, сабақтың мазмұнын өз еркімен таңдау;

- балалардың дербес шығармашылық бастамасына сүйену;
- Мен сендерді шығармашылықтың жаңа түрлерімен таныстырамын.

Мен мыналарға назар аударамын:

- практикалық дағдыларды қалыптастыру;
- бұйымды безендіруге арналған элементтерді жүзеге асыру;
- жоспарланған бұйымға арналған құралдар мен материалдарды дұрыс таңдау;

- осы немесе басқа жұмыстарды орындауда өзіндік көзқарасты дамыту.

Мен сабақтарда шағын бөліктерде ақпарат беремін. Жаңадан алған білімімізді практикалық дағдылармен бірден бекітеміз. Біз әртүрлі өнімдерді пайдалана отырып, білімді қайталап, дағдыларды жетілдіреміз.

Балалар өз жұмыстарының нәтижесін тез көре алуы үшін біз әрқашан дизайны қарапайым және көлемі шағын өнімдерден бастаймыз. Біз әрбір жаңа өнімде балалардың дербестігін, шығармашылық бастамасын, өнертапқыштығын көрсете алатындай етіп жұмыс істеуге тырысамыз.

Сондықтан мен үнемі шығармашылық ізденіс үстіндемін, қиялдаймын, жұмысыма жаңалық енгіземін.

Кесте тігу және тоқу сабақтары еңбекке баулу сабақтарының схемасы бойынша жүргізіледі. Бірақ айырмашылықтар да бар.

Көруді қорғау қажеттілігі және кестемен немесе тоқумен тікелей жұмыс істеуге жұмсалатын уақытты шектеу.

Шығармашылық қабілеттердің дамуымен бірге баланың тұлғасы да дамиды. Балалар белсенді болып, өз қабілеттеріне сенімділік танытады. Шеңберде жұмыс істеу балаларға қоршаған әлемге әртүрлі көзбен қарауға мүмкіндік береді. Мен өз сабақтарымда шығармашылықты оятуға, жұмыс істеуді үйретуге, баланың бақытты, бақытты және қанағаттанарлық өмір сүруін түсінуіне және өзін табуға көмектесуге, шығармашылыққа алғашқы қадамдар жасауға тырысамын.

Шығармашылық қабілеттер жұмыс барысында ғана дами алады, өйткені жұмыс барысында зейінді жұмылдыру, белгілі бір кедергілерді жеңу, белгілі бір операциялардың ретін есте сақтау қажет. Бұл ерікті дамытады, зейін мен есте сақтауды нығайтады, моральдық және ерікті қасиеттерді дамытады, қолдың ұсақ моторикасын жетілдіреді, бұл өте маңызды, өйткені бұл баланың ойлауының дамуын ынталандырады.

Бала өзінің не істеп жатқанын, оның нәтижесі қандай болатынын елестете алуы үшін оның практикалық іс-әрекетіне басшылық жасауға тырысамын. Бірақ менің есімде, жетекшілік ету оны қатаң шектеулермен шектеу, оны сөз бостандығынан, шығармашылық белсенділіктен және өз сезімдерін, сезімдерін және тәжірибесін жеткізу тәсілдерінен айыруды білдірмейді. Іс-әрекеттерді ұйымдастырғанда баланың бастаған ісін аяғына дейін жеткізу қиынға соғатыны есімде.

Ол үшін мен оң мотивация жасаймын:

- Жасағым келеді!
- Мен оны істей аламын!
- Мен істедім!

Шығармашылық белсенділікті ынталандыру үшін балалар жұмыстарын көрермендерге көрсету маңызды. Бұл баланың өз жұмысына деген қызығушылығын тудырады, оның мақтанышы және өз қабілетіне деген сенімі артады. Әр жолы жақсырақ, жақсырақ жасауға ұмтылатын болады, ол жұмысқа сырттан қарап, өз шығармашылығын бағалай алады, салыстыра алады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- Кривых С.В., Аристова Т.А. Бастауыш сынып оқушыларын ауызша және ой әрекеті арқылы сауаттылыққа үйрету // Еуропа әлеуметтік ғылым журналы (Еуропалық әлеуметтік ғылымдар журналы), – 2012.
- Лейтес Н.С. Мектеп оқушыларының жас ерекшеліктері: Прок. Оқушыларға арналған оқу құралы. Жоғарырақ Пед. Оқулық Мекемелер. М., 2015 ж.
- Магомедов Д.М. Интерактивті әдістерді оқу үрдісінде қолдану // Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары, 2016 ж.
- Новикова А.Ю., Полуян Е.О. Интерактивті оқыту әдістері мен оқу процесін ұйымдастыру құралдары білімді менгеру құралы ретінде // Ғылым символы, 2016 ж.

**ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ АРҚЫЛЫ
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН ДАМУЫ**

ОРЫНБАЕВА САБИРА АСЕТҚАЛИҚЫЗЫ

Атырау қаласы

“Жалпы білім беретін Алмалы орта мектебі”

Бастауыш сынып мұғалімі

Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін ұлттық мектептер ашылып, ондағы оқыту, тәрбиелеу бағдарламасына өзгерістер енгені бәрімізге белгілі. Сондықтан да халықтық педагогиканы сабақта, сабақтан тыс тәрбие жұмыстарында қолданып, оны оқушылардың бойына сіңіру - біздің басты міндетіміз.

Ол үшін ұлттық білім беру жүйесінде негізгі мына екі бағытты ұстанғанымыз жөн.

1. Ұлттық педагогиканың негізінде оқушыларға білім мен өнеге берудің тиімділігін көтеру.

2. Халықтық тәрбиенің ықпалы мен пайдасын ұқтырып, ұлттық сана - сезім тұрғысынан жастарды тәрбиелеу.

Ұлттық білім берудің өзі - ұлттық қауіпсіздік пен мәдениеттің құрамдас бөлігі. Ал ұлттық білім берудің құндылығы толығымен әлеуметтік дамумен, оның түбегейлі өзгеруімен анықталған. Ұлттық білім деп білім мазмұнындағы ұлттық дүниетанымды, ал ұлттық дүниетаным - ұлттық болмыс көрінісінің жүйесі. Оқушыларға қазақ елінд

егі тарихи құндылықтарды, ұлттық әдет - ғұрып пен салт - дәстүрді оқыта отырып, бойларына сіңіріп, ой - өрісінің жан - жақты болуына үлес қосуымыз керек.

Бүгінгі таңда қазақ халқы ғасырлар тоғысында тәуелсіз мемлекетке айналып, өзінің қоғамдағы саяси, әлеуметтік-экономикалық, мәдени білім парадигмасы жүйесін әлемдік өркениет үлгісінде дамытуда.

Өйткені кез келген жаңа тәуелсіз мемлекеттің рухани даму процестерінің өзіндік ерекшеліктері болады.

Бұл ерекшеліктер оның аумағында мекен ететін халықтардың тұрмыс-тіршілігімен, дәстүрлі мәдениетімен, салт-дәстүрімен және өткенімен тарихи сабақтастықта айқындалады.

Қоғамның даму үдерісінде қол жеткізген тарихи тәжірибесі із-түзсіз жоғалып кетпейді, ұлттық санада, халықтық идеяда, мәдени-әлеуметтік және құндылықтар жүйесінде белгілі бір ретпен жинақталып отырады.

Міне, сол ғасырлар қойнауында қорытылып, жинақталып қалыптасқан қазақ халқына тән ұлттық тәрбиенің озық, өнегелі дәстүрлерін оқушылардың тәрбиесінде, соның ішінде еңбек тәрбиесінде пайдалану аса маңызды міндеттердің біріне айналып отыр.

Себебі, ұлттық тәрбиенің қайнар көзіне, қазақ халық педагогикасы мен дәстүрлеріне қайта оралу заманның жай қоғамдық өмір талабынан туындаған қажеттілік, өйткені мәдениеттің әлеуметтік-тұрмыстықағымы ғана емес, ол дәстүрлі түрлерін танып-білу арқылы адам баласы оның рухани бастауына терең бойлайды, туған елінің, ұлтының өзіндік болашақ ұрпақтарын шығармашылыққа тәрбиелеуі ерекшелігін аялап, сақтауға үйренеді. Қазақ халқының әлеуметтік, рухани-мәдени құндылықтарын сақтай отырып, оқушылардың еңбек етуге белсенділік қасиетін, дәстүрлі еңбек үдерісін меңгертуге тұрақты дағдыларын, шығармашылығын қалыптастыруды қамтамасыз ету өзекті мәселе болмақ.

Бүгінгі нарықтық қатынасқа көшкен Қазақстанның ұлттық және әлеуметтік-экономикалық ерекшеліктерін ескеру және халықтың еңбек салт-дәстүрлеріне сүйену арқылы қоғам алдында өзінің дербестігі мен жауапкершілігін сезінетін, қоғамдық сана-сезімі оянған, парасаты мен ар-ожданы биік, іскер, қабілетті, шығармашыл, кәсіпкер, нарық жағдайында бәсекелестікпен еңбек ете білетін, әрбір жұмыстың пайдалы көзін тауып, өзінің таңдаған мамандығына деген білімділі қазіргін, біліктілігін көрсете білетін азамат тәрбиелеу таңдағы өркениетті қоғамның талабы.

Осыған орай Қазақстан Республикасы «Білім беру туралы» Заңында ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға, дамытуға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім беру және жеке басының дамуы үшін жағдай жасау арқылы шығармашылық, рухани, дене мүмкіндіктерін, интеллектін дамыту міндеті көзделген.

Демек, оқушыларды дәстүрлі еңбектің қай саласында болмасын тек мәлімет жиынтығын меңгерумен шектелмей, терең білімді, ізденімпаз, еңбек іс-әрекеттерінде шығармашылық бағыт ұстанатын, сол тұрғыда өз ұлттық болмысын таныта алатын маман етіп тәрбиелеу қажеттілігі айқындалған.

Қазақ этносының тарихындағы жаңа бетбұрыс ұлттық сананың өсуіне, төл мәдениеттің қайта өрлеуіне, халқымыздың рухани бастауларына көңіл аударуға септігін тигізуде.

Алайда әрбір халықтың өзіндік ұлттық сыр-сипатын және рухани жан азығын, қоршаған ортаны түйсіну сезімін өзге бұл елдерден ерекшелендіріп те, ұқсастырып та тұратын бір қыры ежелден келе жатқан, тіршілік көзінің негізінде қалыптасқан дүниетанымдық көзқарасы.

Дүниетанымның қалыптасуы ұзақ және күрделі процесс, оның нәтижесінде жеке көзқарастар және сенім жүйесі дамиды, қалыптасады, олар жеке адамның әрекет жасауына басшылық болады.

Дүниетаным процесіне әр түрлі факторлар, мәселен, әлеуметтік және макроорта мен тәрбие, жаппай ақпарат құралдары, т.б. әсер етеді. Олардың әрқайсысы адамдар іс-әрекеттеріне әр түрлі ықпал жасайды.

Алдыңғы ғасырлардағы қазақ қоғамындағы адамдардың санасында: жаратылыс, яғни табиғат, қоғам, адам өздерінің тұрмыс-тіршілігіне ұқсас топшыланды. Себебі, ғасырлар бойы қалыптасқан, атадан – балаға тәрбие арқылы, әлеуметтік-тұрмыс, әдет-ғұрып, салт-дәстүр, жол-жоралар, табиғи-биологиялық жолдар арқылы берілетін қасиеттер адамның жасанды емес, жарасымды табиғи болмысына айналған жағдайда жетекші күшке айналады. Сөйтіп, адам бойындағы білім мен тәжірибе, ақыл, сана болмысы – осы табиғи арнаны толтыратын игілікке айналады.

Ал оның бәрі интуициялық тәжірибеге қызмет етеді. «Интуиция» түйсіну, ақиқатты мұқият, жіті қарау) (лат. *intuegi* логикалық негіздеусіз, бұрынғы тәжірибе негізінде тікелей танып-білу, түсіну тәсілі.

Демек, адамның ішкі болмысында жинақталған түйсіну, тану – көкейкөз ретінде рухани бастаудың хабаршысы болып табылады.

Оның өзі табиғи гармониялық бірлікпен анықталатын тарихи-мәдени, табиғи тамырлардың негізінде рухани мұраның ұлттық белгілерін қалыптастырады, соны тануға және соның негізінде жаңа нәрсені жасауға көмектеседі.

Екіншіден, рухани бастау уақыт пен кеңістікте қалыптасқан, ұлттық белгілерге ие болған этностың табиғи алғышарттары тудырған дүниетанымдық көзқараспен тікелей байланысты.

Яғни дүниетаным – адамның дүниеге деген рухани қатынастарының негізі болатын және солардың бәрін жалпылама түрде қамтитын, адам мен әлемнің сан алуан арақатынасын білдіретін ұғым. Сондай-ақ адамның дүниемен байланысы, оны тануы белгілі бір ұлттық жағдайда қалыптасатындықтан, дүниетанымның ұлттық белгілері болады.

Қазақ халқының дүниетанымын – объективті дүниеге және ондағы адамның алатын орнына, адамның өзін қоршаған шындыққа және өзіне қатынасы туралы көзқарастар жүйесі, сонымен қатар осы көзқарастарға тәуелді адамдардың өмірлік позициясы, олардың сенімдері, мұраттары, таным және іс-әрекет принциптері, құндылық бағдарлары деп түйіндейміз.

Педагогика ғылымы оқушылар тәрбиесінің мазмұнына енетін ғылыми дүниетанымды қалыптастыру мәселесін шешуде оның құрамды бөліктерін ажыратып қарайды. Педагогикалық ғылыми еңбектерде дүниетанымның төрт құрамды бөлігі көрсетіліп жүр.

Олар: ғылыми білім жүйесі, дүниетаным, сенім, адам мұраты. объективтік дүниені бейнелейтін адам баласының мол тәжірибесі.

Білім арқылы жеке адам табиғаттың және қоғам құбылыстарының объективтік адамның жақтарын зерттейді, түсінеді, ұғады. Ғылыми білім дүниетанымның қалыптасуы мен дамуының үлкен тірегі.

Міне, осының нәтижесінде білім әр адамның көзқарасына, сеніміне айналады. Шығармашылық әрекет арқылы бір жағынан адамның іскерлігі мен қабілеттері жетілсе, екінші жағынан материалдық рухани көзқарасы қалыптасып, адамзат мәдениетіне үлес қосылады.

Баланың табиғи, ашылмаған мүмкіндіктері неғұрлым үйлесімді толығырақ дамыса, ол есейген кезде қызметті де соғұрлым мазмұнды, жан-жақты, табысты атқарады. Шығармашылық әрекет арқылы оның жасампаздығы, іскерлігі қалыптасады.

Бастауыш сынып оқушыларының шығармашылық қызығушылығын дамытуға жас мөлшері нағыз қолайлы кезең. Оларды дамыта оқытудың мақсаты - балаларға дайын пәндік білім. біліктердің белгілі бір жиынтығын берумен шектелмейді. Кеңес дәуіріндегі дайын нұсқаулар мен бұйрықтарды орындайтын адамдарды тәрбиелейтін қазіргі мектептерде орын алып отырған дәстүрлі оқыту жүйесі шығармашылық тапсырмаларды орындауға үйрететін, оны қолдана білетін дамыған адамдарды дайындауға негіз бола алмайтындығын өмір көрсетуде.

Баланың шығармашылық істеріне басшылық жасау, ондай нәтижеге жету үшін мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынас, сыйластық, түсіністік, ізгілік ұстанымдарына негізделеді. Сабақтағы оқушының орны, рөлі алмасты, оның еркіндігінің, дербестігінің болуы басты назарда ұсталды. Нәтижеде мұндай оқыту баланың ақыл-ойын дамытып қана қоймай, сол арқылы пайдалана білу, қоршаған дүниедегі жаңалықты көре білуге үйрететіндігі анықталды.

Оқушының дарындылығы жоғары болған жағдайда шығармашылық тапсырма орындау барысында өз тұжырымын дәлелдейді. Қажет жағдайда пікірталас туғызады, өз түсінігін жеткізе біледі. Өзіндік ойлауы мен топшылауы басым болады.

МЕНИҢ ӨЛКЕМНИҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ

САГЫНОВА СВЕТА БИСЕНОВНА

*Маңғыстау облысы, Мұнайлы ауданы
«№6 жалпы білім беретін мектеп»КММ
Бастауыш сынып мұғалімі*

Бөлім:	Қоршаған ортаны қорғау	
Мұғалімнің аты-жөні	Сагынова С.	
Күні:		
Сынып: 4	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	Менің өлкемнің ауылшаруашылығы	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау	
Сабақтың мақсаты	<ul style="list-style-type: none"> өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдайды. 	

Сабақтың барысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Педагогтің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Ұйымдастыру, өзін – өзі тексеру 5 мин	<p>Ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру ширату жаттығуларымен өтеді.</p> <p>Өткен тақырыпқа шолу:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Үй тапсырмасын сұрау. -Бір-біріңе өткен тақырыпқа байланысты сұрақтар қойып, жауап алыңдар. 	<p>Жаттығу жасайды.</p> <p>Сұрақтар қояды, жауап береді.</p>	<p>Сұрақ қойып, сұраққа жауап берген оқушыны «Ауызша мадақтау» әдісімен бағалау.</p>	

	<p>- Оқу материалын жариялау «Ой қозғау» әдісі арқылы жүреді:</p> <p>-Адам қайда өмір сүреді?</p> <p>-Жасанды ортаның табиғи ортадан не айырмасы бар?</p> <p>- Жасанды ортадағы қауіп-қатерлер туралы не білесіңдер?</p> <p>-Олай болса, бүгінгі сабақта жасанды ортадағы өзіміздің қауіпсіздігіміз туралы оқып жоспарлай білетін боламыз. Сабақ мақсаты жария етіледі.</p> <p>Топқа бөлу «Таңдау» әдісі арқылы жүреді.</p>	<p>Тақырып ашады.</p> <p>Топқа бірігеді.</p>	<p>Жауабын толықтыру, тиімді кері байланыс жасау.</p>	
<p>Жаңа білім 15 мин</p> <p>мин</p> <p>Бекіту 18 мин</p>	<p>(Ұ) 1- тапсырма «Еркін әңгіме» әдісімен орындалады. Дәптермен жұмыс болады.</p> <p>А) Сөздік жұмысы. <i>Ауылшаруашылығы, алшаруашылығы.</i></p> <p>Ә) Сұрақ-жауап. - Адам не себепті тамақсыз өмір сүре алмайды?</p> <p>-Біздің дастарханымызға нан және басқа тағамдар қалай келеді?</p> <p>Ә) Мәтінмен жұмыс. -Мәтінді оқып танысындар.</p> <p>Саралаудың «Дереккөз» тәсілі жүзеге асады.</p> <p>Кейбір оқушыға: -Ауылшаруашылығында өндірілетін тағам түрлерін анықта.</p> <p>Сергіту сәтінде «Көңілді күн» әнін айтып билету.</p>	<p>Сөздікті жазып алады.</p> <p>Сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Мәтінді оқиды.</p> <p>Билеп сергиді.</p> <p>Сұрақтарға жауап беріп, тапсырма орын дайды.</p>	<p>Дескриптор: Сөздікті жазып, жаттап алады-1балл. - Адамның тамақсыз өмір сүре алмау себебін анықтайды-1 балл. Нан және басқа тағамдардың дастарханға келу жолын әңгімелейді-1балл.</p>	<p>Дүниетан уоқулығы 4-сынып 2019ж, дәптер</p>

<p>(Т) 2-тапсырма «Ойлан, жұптас, талқыла» әдісі. А) Жұптық жұмыс. -Фермер қандай шаруашылықпен айналысады? -Фермер болу үшін оның бойында қандай қабілеттер болуы керек? -Шаруашылықты жүргізу үшін фермерге қандай техникалар қажет? -Мысалы сендер көгөніс өсіретін фермерсіңдер, картоп қант қызылшасы, сәбізден мол өнім алсаңдар, оны сақтау үшін не істейсіңдер? Ә) Сызбамен жұмыс. -Ауылшаруашылығы қандай салаларға бөлінетінін айтыңдар. Әр саланың мамандары немен айналысатынын айтыңдар. Б) Топтық жұмыс. -Өздерің тұратын аймақтағы табиғат жағдайы қандай шаруашылықпен айналысуға қолайлы? Оны білу үшін мыналарды анықтаңдар: -жер жағдайының ерекшелігі; -ауа райының қолайлылығы; -су көздерінің алыс-жақындығы. Қорытындылау: -Сендер тұратын аймақта ауылшаруашылығының қай саласы жақсы дамыған? Неліктен? -Ауылшаруашылығында мол өнім алуға климат жағдайы</p>	<p>Сызбамен жұмыс жасайды.</p> <p>Постер құрады.</p>	<p>Дескриптор: - Фермер айналысатын шаруашылық түрлерін атайды -1балл. Шаруашылықты жүргізу үшін фермерге қажет техникаларды анықтайды - 1балл. Көгөністі сақтау жолдарын ұсынады-1балл. Ауылшаруашылығы салаларын анықтайды-1балл. Өздері тұратын аймақтағы табиғат жағдайы қолайлы шаруашылық түрін анықтап, қорытынды жасайды-1балл. Ауылшаруашылығында мол өнім алуға климат жағдайы әсер ету жағдайын болжайды-1балл. Сұрақтар бойынша</p>	
--	--	---	---

	<p>әсер ете ала ма? В) Постер құру. Сұрақтар бойынша постер құрындар. - Өлкелеріңде қандай мәдени дақылдар өсіріледі? - Төрт түліктің қандай түрлері бар?</p>		<p>постер құрады- 1 балл.</p>	
<p>Қорытынды 5 мин</p>	<p>Кері байланысты «Шеринг» әдісі арқылы береді. Оқушылар шеңберге тұрып бүгінгі тақырыптан алған білімі туралы талдайды. Мұғалім оқушылар жауабын талдап, өз қалыптастырушы бағасын қояды. Оқу тапсырмасы: мазмұндау.</p>	<p>Рефлексия жасайды. Оқу тапсырмасын жазып алады.</p>	<p>ҚБ қойылады.</p>	

МАЗМҰНЫ

- *КУРМАНАЛИЕВА ГУЛЬМАЙРА АУЕНОВНА*
- *УТЕМИСОВА ЖАНАТ БИГАРАЕВНА*
- *ӘМІРӘЛИЕВА ФЕРУЗА ӘНӘПИЯҚЫЗЫ*
- *АЛДАБЕРГЕНОВА МАРАЛ УАЛИХАНОВНА*
- *КУШАКБАЕВА АЙГУЛЬ МЕЙРБЕКОВНА*
- *ЖАКИЕВА САНЖАН УТЕСИНОВНА*
- *БАЙТАНОВА АЙНҰР РАЙҚЫЗЫ*
- *ОРЫНБАЕВА САБИРА АСЕТҚАЛИҚЫЗЫ*
- *САГЫНОВА СВЕТА БИСЕНОВНА*